

Sti- og løypeplan

Rennebu kommune

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Om friluftslivet i Rennebu	3
2	Nasjonale, regionale og lokale føringer	4
2.1	Nasjonale føringer	4
2.2	Regionale føringer	4
2.3	Lokale føringer	5
2.4	Mål	6
3	Metode og organisering	6
3.1	Medvirkning	7
3.2	Kartlegging og registrering	7
3.3	Sentrale aktører	8
3.4	Tilrettelegging for friluftsliv	9
4	Sti- og løypenettet i Rennebu	12
5	Tiltaksdel	13
	Generelle tiltak	13
6	Vedlegg	14

1 Innledning

1.1 Om friluftslivet i Rennebu

Friluftslivet er en sentral del av den fysiske aktiviteten for rennbyggen. Det kom fram i en digital undersøkelse gjort i forbindelse med utarbeidelsen av kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet. Regjeringen ønsker med sin [handlingsplan for friluftsliv](#) at så mange som mulig i befolkningen utøver friluftsliv jevnlig. Naturen er en viktig kilde til helse og livskvalitet, og en sentral del av den norske kulturarven og nasjonale identiteten.

Kommuneplanens samfunnsdel for Rennebu definerer ett overordnet mål: *Barnas Rennebu – Raus, trygg og spennende*. Rennebu kommune skal tilrettelegge for barn og skape gode oppvekstvilkår, gode utviklingsmuligheter og meningsfylte opplevelser. I den overordnede arealstrategien vår er det bestemt at vi skal sikre utearealer tilpasset barn og unge, og sørge for muligheter til å sykle og gå trygt i sine nærmiljø.

Det er et ønske å fremheve friluftslivet i nærmiljøet, slik at flest mulig med de forutsetningene de har kan oppleve naturen og utøve fysisk aktivitet. Tilrettelegging for fysisk aktivitet er derfor svært viktig for den generelle folkehelsen. Allemannsretten er en viktig forutsetning som gir oss lov til å ferdes og oppholde oss i naturen, uavhengig av hvem som eier grunnen. Samtidig er det viktig at brukere av naturen opptrer hensynsfullt og ikke etterlater spor etter seg.

Rennebu kommune er privilegert med et mangfoldig nettverk av ferdselsårer i hele kommunens strekning, både for store og små.

I september 2020 ble det i kommunestyret vedtatt at Rennebu kommune skulle starte arbeidet med sti- og løypeplan. *Prosjektet skal identifisere, ivareta og utvikle friluftslivets ferdselsårer for å sikre et attraktivt tilbud til befolkningen med tanke på folkehelse, livskvalitet, bolyst og reiseliv.*

En utarbeidet sti- og løypeplan skal bidra til å systematisere, konkretisere og effektivisere dette arbeidet. Det er satt ned en prosjektgruppe med representanter fra utmarksnæringen (Rennebu Utmarksråd), folkehelse (kommunens folkehelsekoordinator), og reiselivet (Bygdasenteret AS). Det er også bestemt en referansegruppe for bredere innhenting av innspill til planen.

Sti- og løypeplanen er en temaplan, det vil si at den ikke er juridisk bindende, men kan brukes i annet planarbeid. Planen er i tråd med kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2022-2030.

I denne planen nevnes følgende utfordringer knyttet til turløyper og stier:

- Det er fine turmuligheter i hele kommunen, men det er behov for bedre merking og informasjon.
- Det er mange flotte turmål for både langtur og nærtur som krever lokalkunnskap for å finne frem.
- Det mangler gode parkeringsmuligheter ved sentrale utfartspunkter, spesielt på vinteren.

2 Nasjonale, regionale og lokale føringer

FNs bærekrafts mål

FNs bærekrafts mål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Friluftslivet bidrar blant annet til *bærekrafts målene om god helse, mindre ulikhet, stoppe klimaendringene, bærekraftige byer og samfunn, liv under vann og liv på land*. Friluftslivet gir vesentlige bidrag til bærekrafts målet om å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. Bidraget er bl.a. knyttet til opplevelsen av natur, av stillhet og ro, til fysisk aktivitet, mestring og sosialt samvær og har positiv effekt på fysisk og psykisk helse.

2.1 Nasjonale føringer

2.1.1 Handlingsplan for friluftsliv

Handlingsplanen er en oppfølging av **Meld. St. 18 (2015–2016) «Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet»**. Det er laget flere tiltak for å styrke arbeidet med friluftsliv med mål om at friluftslivet skal være kilde til helse og livskvalitet for alle, i tillegg er det en sentral del for kulturarven og identiteten vår. Arbeidet er et sentralt bidrag for målet om at naturen i større grad skal brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge.

2.2 Regionale føringer

I Rennebu har vi to verneområder der det er utarbeidet forvaltningsplan og regional plan. Disse er utarbeidet for å hensynta de ulike verneformålene. De har også utarbeidet besøksstrategier med tiltak.

2.2.1 Forvaltningsplan for verneområdene i Trollheimen

Forvaltningsplanen for verneområdene i Trollheimen er utarbeidet med utgangspunkt i verneforskriftene. Forvaltningsplanen utdyper verneformålet og de enkelte bestemmelsene i verneforskriftene til verneområdene i Trollheimen. I forvaltningsplanen legges retningslinjer for bruk av verneområdene i Trollheimen i et langsiktig perspektiv, og det skisseres behov for tiltak for å ivareta de ulike områdenes verneformål.

2.2.2 Regional plan for Forollhogna

Formålet med regional plan for Forollhogna er å være en strategi for helhetlig forvaltning og bruk av fjellområder som er spesielt viktig for villreinens framtid i Norge, blant annet gjennom tilrettelegging for friluftsliv. Sti- og løypeplanen nevnes som et viktig grep for å bidra til planmessig styring av ferdsel.

2.2.3 Besøksstrategier Forollhogna og Trollheimen

Besøksstrategien er utformet ved å sammenstille informasjon om eksisterende og ønsket bruk med kunnskap om sårbare naturverdier og kulturminner. Besøksstrategiens formål er å legge til rette for og styre bruken av et verneområde slik at opplevelsen for de besøkende og lokal verdiskapning blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas. En besøksstrategi er en plan for hvordan besøksforvaltningen skal gjennomføres for å nå de overordnede mål, og beskriver tiltak som er ønskelig eller nødvendig for å nå disse målene.

2.2.4 Trøndelag fylkeskommune

I Trøndelag gir Trøndelagsplanen strategisk retning for utviklingen av sentrale samfunnsområder. Bolyst og livskvalitet er et av de tre innsatsområdene i planen som inkluderer friluftslivet. Kulturstrategien Balansekunst inneholder strategier for «gode møteplasser» og «god livskvalitet», der friluftslivet har en sentral plass.

2.3 Lokale føringer

2.3.1 Planstrategien

I planstrategien for Rennebu kommune er sti- og løypeplanen lagt inn som en temaplan. Det vil si at den ikke er et juridisk bindende dokument, hensikten er derimot å avklare veivalg og nødvendige prioriteringer på lang sikt.

2.3.2 Kommuneplanens samfunnsdel

I kommuneplanens samfunnsdel er det løftet fram at Rennebu er et attraktivt bosted og arbeidssted. For å nå dette målet skal man formidle Rennebus aktivitetsmuligheter innen natur- og friluftsliv i kommunen. I dette arbeidet er det løftet fram at man skal søke å kanalisere stier og løyper. Man skal også legge til rette for utvikling av etablerte attraksjoner.

2.3.3 Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet sier noe om kommunens målsettinger om satsing på idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv. Friluftslivet er den viktigste kilden til fysisk aktivitet for rennbyggen.

2.3.4 Folkehelseplan

Folkehelseplanen er en temaplan. Fokusområder i planen er blant annet bedring av innbyggernes helse og levevaner, bli et bærekraftig lokalsamfunn, og samtidig styrke barn og unges helse og oppvekstkår. Dette nås gjennom tilrettelegging for fysisk aktivitet for mennesker med ulike forutsetninger i alle aldersgrupper.

2.3.5 Kartlegging og verdsetting av friluftsområder

Arbeidet med kartlegging og verdsetting av friluftsområder» ble gjennomført i perioden 2015-2017 i Rennebu. Dette er en kartlegging som viser hvor kommunens viktigste friluftsområder ligger. I dette arbeidet ble det også registrert en del stier i Rett i kartet» i 2020/2021. Et viktig resultat av dette arbeidet var revidering av turkartet.

2.3.6 Forvaltningsplan for Buvatnet

Buvatnet er et av de viktigste nærfriluftsområdene i kommunen, og har status som et statlig sikret friluftsområde. Det vil si at det offentlige har skaffet seg rådighet over området ved kjøp eller avtale om bruksrett. Staten har bidratt til at disse områdene har blitt sikret for allmennhetens bruk etter at kommune har søkt om det. Det er utarbeidet en egen forvaltningsplan for Buvatnet.

2.3.7 Beiteplan

Beiteplan er en temaplan som beskriver bruken av utmarksbeitet i Rennebu. Rennebu er en viktig landbrukskommune og en stor hyttekommune. Det oppleves økning av interesser som ønsker å benytte seg av utmarka. Dyr på utmarksbeite er svært viktige med tanke på vedlikehold og utvikling av stinett og kulturlandskap. Uavhengig av ferdselsform, vil imidlertid menneskelig ferdsel påvirke natur og dyreliv i ulik grad. Det vil dermed alltid sentralt være bevisst på beitebruk når man tilrettelegger for friluftsliv.

2.4 Mål

Rennebu kommune ønsker at planen skal bidra til å

- **Øke bolyst** og øke attraktiviteten som **reisemål**
- Øke **fysisk aktivitet** og **psykisk helse** blant innbyggerne
- Gi et bredere **aktivitetstilbud**, med ulik tilretteleggingsgrad, sommer som vinter for alle
- Virke **konfliktdempende** ovenfor potensielle interessekonflikter

Dette nås gjennom å

- Gi en oversikt over ferdselsnettet i Rennebu, med status og tiltak
 - Identifisere turmål i nærmiljøet ved skoler, barnehager og eldresenter tilpasset deres bruk
- Oppfordre bygdesentre/grender til å ha et nærturmål som er tilgjengelig for alle
 - Kartlegge turmål og friluftsopplevelser for folk med nedsatt funksjonsevne
 - Kartlegge turmål og friluftsopplevelser for barn og unge
- Knytte turmål til lokal natur- og kulturhistorie
- Bedre **samarbeid** og **koordinering** mellom aktører som arbeider med friluftsliv
- Jobbe for at ferdselen kanaliseres vekk fra sårbare områder

3 Metode og organisering

Kommunedirektøren er prosjekteier. Ansvar for arbeidet legges til avdeling for samfunnsutvikling og drift, enhet landbruk og miljø, som også koordinerer den praktiske gjennomføringen av tiltak.

Det er fastsatt en prosjektgruppe med deltagere fra næringslivet, helseadministrasjonen og utmarksnæringen.

Det skal gjennomføres åpent møte og planen skal legges ut på høring.

3.1 Medvirkning

Annonsering om oppstart av arbeidet på kommunens hjemmeside og facebook-side. I arbeidet med kartlegging av nåsituasjonen ble aktuelle organisasjoner, lokallag mv. tilskrevet med ønske om innspill. I tillegg ble det arrangert et åpent innspillsmøte for lag og foreninger, med avklaring av mål og omfang. Oppmøtet var bra, og det kom inn en del innspill, disse er systematisert grendevis på skjema og legges ved plandokumentet.

Planen legges ut på høring for å få gode innspill

Under arbeidet med vurdering av tiltak er det lagt opp til dialogbasert medvirkning med forslagsstillere, grunneiere og interessehavere for å sikre at tiltakene som velges er de beste og mest gjennomførbare.

Referansegruppa:

- *Beitelagene i Rennebu / Reindriftnæringa*
- *Grunneierlag i Rennebu*
- *Skogeierforeningen*
- *Eldreråd*
- *Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne*
- *Grendelag*
- *Barnas Turlag*
- *Rennebu IL*
- *Innset IL*
- *Rennebu Næringsforening*
- *Trondhjems Turistforening/DNT*
- *Løypeforeninger*
- *Hytteforeninger*
- *Verneområdestyrene*

3.2 Kartlegging og registrering

Arbeidsgruppa har arbeidet med kartlegging og registrering av stier i QGIS. Kildematerialet har vært turbøker, turkart og kommunale og nasjonale kartbaser. Manuskartet er satt sammen av FKB TraktorVegSti, N50 Samferdsel, Tur- og friluftsruter. Manuskartet danner grunnlaget for plankartet sammen med innspill fra møtet med lag og organisasjoner, lokal kunnskap og informasjon fra besøksstrategien til verneområdene.

3.3 Sentrale aktører

Samarbeid og organisering

Samarbeid mellom ulike aktører er viktig for en god og bærekraftig forvaltning og utvikling av sti- og løypenettet. At prosessene skjer i riktig rekkefølge og inkluderer de riktige interessentene er svært viktig i denne sammenheng. Tidlig involvering av grunneiere, beitelag og villreininteresser i prosesser som kan berøre de. Dette er viktig for å avdekke eventuelle hensyn som bør ivaretas.

Grunneiere

Grunneiere har disposisjonsrett over egen eiendom, og er med det en veldig viktig aktør i planlegging, tilrettelegging og utvikling av sti- og løypenettet. Derfor er det viktig med et godt og formalisert samarbeid mellom kommunen, grunneiere, frivillige organisasjoner og brukere.

SNO

Statens naturoppsyn utøver oppsyn i verneområdene. Andre oppgaver de har er veiledning, informasjon, skjøtsel, registrering og dokumentasjonsarbeid.

DNT

Den Norske Turistforening er den største friluftsforskningsorganisasjon i Norge. DNT har ansvar for DNT-hyttene og de DNT-merka løypene som går igjennom kommunen, for eksempel Trekanten i Trollheimen.

Verneområdeforvaltningen

Verneområdeforvaltningen har ansvar for Trollheimen landskapsvernområde og Forollhogna nasjonalpark. Arbeidet deres er knyttet til forvaltningsmessige oppgaver i verneområdene, derav oppfølging av verneforskriften, forvaltningsplanen og besøksstrategi, men også tilrettelegging og formidling.

Lag og organisasjoner

Det er flere frivillige lag og organisasjoner som hvert år gjør mye bra arbeid knyttet til friluftsliv. Eksempler på dette er Barnas Naturverden og idrettslagene.

Beitenæringa

Rennebu er en kommune med stor beiteaktivitet av bufe og rein. Aktiv beitebruk er helt nødvendig for opprettholdelse av kulturlandskapet, som mye av friluftsliv utøves i. Det er viktig at beitenæringa blir hensyntatt ved utøvelse av friluftsliv. På grunn av at det finnes både villrein og tamrein i Rennebu er det viktig å vise hensyn og i vinterhalvåret. Rennebu kommune har nylig utarbeida en beiteplan hvor dette blir belyst.

Utmarkslag/grunneierlag

Grunneierlag og utmarkslag er sammenslutninger av private eiendommer som i hovedsak forvalter disse eiendommene, herunder jakt- og fiskerettigheter. Flere utmarks- og grunneierlag driver skjøtsel og tilrettelegging av kulturlandskap og ferdselsårer.

Kommunen

Kommunen har det offentlige ansvaret for at det skal være mulig for alle å drive friluftsliv, og kommunen er øverste arealmyndighet. I henhold til friluftsloven sin § 22 skal kommunen jobbe for å fremme friluftsliv innen sitt område og ivareta allmennheten sine interesser.

3.4 Tilrettelegging for friluftsliv

Tilrettelegging gjennom merking og skilting senker terskelen for utøvelse av friluftsliv, noe som er positivt i et folkehelseperspektiv. Informasjon om allemannsretten, kultur- og naturmiljø og hensyn til vilt og beitedyr, er viktige tema som bør være med i informasjonstiltak.

Ved etablering av skilt og stimerking i Rennebu skal Merkehåndboka brukes. Det er et ønske at det rettes fokus på tilrettelegging av stier i nærområdet i de ulike grendene. Samtidig er det ønskelig å synliggjøre turmuligheter for folk med nedsatt funksjonsevne.

Alle typer tilrettelegging av turstier, som fjerning av vegetasjon og steiner, bygging av kloppe og gjerdeklyvere, merking og skilting krever grunneiers tillatelse.

Enkelte tilretteleggingstiltak kan kreve byggetillatelse. Noen tiltak må også oversendes kulturminnemyndigheten for vurdering av behov for arkeologisk registrering.

Ved tilrettelegging og vedlikehold av sti har Miljødirektoratet laget en enkel veileder gjennom Stiskulen.no. Denne kan være fin å bruke.

Ansvar for skilting av turmål utenfor verneområdene ligger til den enkelte bygd/grend. Mange ulike aktører kan ta initiativ til skilting av turmål, men all skilting må avklares med berørt grunneier/rettighetshaver. Kommunen kan med fordel kontaktes for avklaring i forhold til ulike hensyn. Det er viktig at eierskapet til tiltakene er avklart før de igangsettes, slik at det ikke er noen tvil om hvem som har ansvar for oppfølging og vedlikehold i etterkant.

3.4.1 Tilrettelegging i verneområder

I verneområdene er det ikke ønskelig med nye stier og/eller merking av eksisterende stier og løyper. Tiltak innenfor verneområdene krever særskilt avklaring i forhold til verneforskriften og besøksstrategiens prinsipper. Rydding av eldre stier og ferdselsveger i landskapsvernområdene skal avklares i forhold til verneforskriften.

3.4.2 Infrastruktur

Tilgang og nærhet til ferdselsårene er vesentlig for bruken av dem. For mange er nærturene den viktigste kilden til fysisk aktivitet. Rennebu er en kommune der boligbebyggelsen for det meste er spredt, mange vil derfor ha behov for transport til de ulike startpunktene, derfor er gode parkeringsmuligheter viktig med tanke på tilgjengelighet. Tilrettelegging for parkering er også et virkemiddel som bidrar til kanalisering og ferdsel inn i ønskede områder.

Ferdselsretten er ikke til hinder for at veilag/grunneiere kan kreve avgift for bruk av private veier og parkeringer. Innkreving av slike avgifter krever kommunens tillatelse. I saksbehandlingen vil det bli vurdert om avgiften er rimelig i forhold til vedlikeholdsbehov, og ikke begrenser allmennhetens tilgang.

3.4.3 Vis hensyn til dyra!

Rennebu kommune er en svært landbruksavhengig kommune der utmarka benyttes av sau, storfe, tamrein og vilt. I forbindelse med organisert ferdsel som for eksempel sykkelritt, må man vise særlig hensyn i setergrendene og andre beiteområder da dette kan by på konflikter med beitedyr.

I Rennebu er det spesielle båndtvangsregler. Det er utarbeidet egen [forskrift om båndtvang for hund i Rennebu](#). Der er det bestemt at det er båndtvang fra 1.april til 31.oktober. Dette skyldes at det er mye bufe på utmarksbeite i tillegg til rein.

Kuvettregler og reinvettregler

Det er utarbeidet plakater med kuvettregler og reinvettregler som sier hvordan en bør oppføre seg når en møter storfe eller rein, (se vedlegg)

I tiltaksplanen for beiteplan er det noen viktige punkt som angår friluftslivet.

- Eventuelle nye turruter må avklares med beitenæringa, inkludert reindriftsnæringa.
- Rennebu IL trim og sykkel bør minne deltakerne på at det må vises aktsomhet overfor beitedyr, slik at ikke søye og lam splittes.

3.4.4 Om ferdselsretten

Allemannsretten gir i utgangspunkt alle og enhver rett til å ferdes og oppholde seg i utmark uavhengig av hvem som er grunneier. Samtidig har den som ferdes også plikt til å opptre aktsomt.

Organisert ferdsel er når grupper med mennesker utøver friluftsliv sammen. For eksempel guidede grupper, turer organisert av lag og foreninger, og ulike arrangementer som f.eks. friluftskonserter. Slik organisert ferdsel kan kreve grunneiers tillatelse. Det er ikke vanlig å betrakte skoleklasser og barnehager på tur som organisert ferdsel.

Eksempler på tiltak som krever grunneiers tillatelse

- ulike typer organisert ferdsel
- hvis du skal sette opp en sperring, samle folk, ha start eller innkomst
- der hvor sammenstimling av folk kan medføre nevneverdig skade eller ulempe

3.4.5 Om sykling og riding

Det er mange muligheter for sykkelturer og rideturer i Rennebu. Du kan, med noen forbehold, sykle i utmark. Det er en del av allemannsretten, dette gjelder likevel ikke for syklister i løp og rideklubber når veien eller stien fører til utmark, da kreves grunneiers tillatelse.

Du kan sykle med el-sykkel de samme plassene som vanlig sykkel, så fremt grunneier ikke uttrykkelig har forbudt bruk av el-sykkel.

Det kan være spesielle regler for bruk av el-sykkel i verneområder.

3.4.6 Om fiske

I Rennebu er det omtrent 500 fiskevann. Flere av disse ligger med kort gange imellom. Nesten alle fiskevann er samlet under Rennebukortet. Fiskekort kan kjøpes hos Bygdasenteret, [Inatur](#), eller på nærbutikkene. Nærmere om fiskeregler finner du på Utmarksrådet sine sider. Rennebukortet omfatter ikke laksefiske i Orkla.

3.4.7 Om motorferdsel i utmark

Motorferdsel i utmark reguleres gjennom motorferdselloven med tilhørende forskrifter.

Med noen få særlige unntak som f.eks. landbruksnæring og redningstjenesten, må man søke kommunen for tillatelse til motorferdsel.

Det er også viktig å skaffe grunneiers tillatelse. Grunneier har rett til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom.

3.4.8. Om preparering av skiløyper

Kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter har mulighet til å kjøre opp skiløyper til allmenheten uten søknad til kommunen etter direkte hjemmel [nasjonal motorferdselsforskrift § 3 bokstav e](#). Kommunen kan legge føringer for hvor de preparerte løypene skal gå dersom disse kan komme i konflikt med andre interesser. For at andre enn overnevnte aktører skal ha adgang til å kjøre opp skiløyper, må de søke om tillatelse til dette hos kommunen etter [nasjonal forskrift § 6](#).

Oppkjøring av skiløyper innenfor verneområder krever også dispensasjon fra verneforskriften.

4 Sti- og løypenettet i Rennebu

Turstier

Det er et omfattende nettverk av turstier i kommunen og en god del er merkede stier. Innbyggerne gjør en imponerende jobb med å merke stier og holde dem ved like. En del av stiene i Rennebu er også merket og vedlikeholdt av DNT. Mange stier i både skog og fjell er gamle seterveier, både fra bygda og opp til setrene og mellom setrene. Noen av disse gror igjen, men mange brukes fortsatt som turstier. Pilegrimsleden går og igjennom kommunen, og blir vedlikeholdt av pilegrimsforeninga.

Skiløyper

Det er milevis med preparerte skiløyper i Rennebu. Noen av løypene er det idrettslagene som står for, andre er det grendalag eller andre foreninger som tilrettelegger. Det er også muligheter for turer utenfor de preparerte løypene. En del løyper finnes på skisporet.no, eller på egne sider for de aktuelle løypeforeningene

Sykkelveier

Det er noen få sykkelruter i kommunen i dag, mange av disse er veger og kjerreveger som er godt egnet for sykkeltur.

Dette ønskes for turstier, skiløyper, rideturer og sykkelruter

- Vedlikehold av merking
- Skilting
- Nye stier/løyper i tilknytning til befolkningen, helst i form av rundløyper.
- Universelt utformet turer i bygdenære områder.

Det er ikke ønskelig med

- Nye merkede stier/løyper som kan komme i konflikt med viktige naturtyper eller sårbare eller truede arter.

5 Tiltaksdel

Generelle tiltak

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Når
Sårbarhetsanalyse	Kommunen vil kartlegge hvor i turnettet det kan oppstå utfordringer med sårbare hensyn som miljø, villrein, og bufe. Dette gjelder både fotturer, sykkelstier og skiturer.	Rennebu kommune	
Turkartet	Oppdatere turkartet	Rennebu kommune	Ved behov
Sykelområde	Sette ned ei arbeidsgruppe for å se på mulige sykkelstier	Rennebu kommune	
Dagsturhytta	Avklare om Rennebu kommune skal ta imot dagsturhytta, og deretter hvor den skal plasseres	Rennebu kommune i samråd med fylkeskommunen	2024 -2025
Innfallspørt	Avklaring angående innfallspørt til Trollheimen i Rennebu. Behov for parkering, skilting, infotavle, implementere merkevaren til verneområdene.	Verneområdeforvaltningen i samråd med kommunen	2024-2026
Fiskeplass	Kartlegge aktuelle fiskeplasser som kan tilrettelegges for mennesker med nedsatt funksjonsevne.	Rennebu kommune i samarbeid med andre aktører	
Parkering	Kartlegge behov og status for parkeringsplasser, spesielt om vinteren.	Rennebu kommune	
Nærturer	Kartlegge om det er mulig med nærturer i alle grender	Rennebu kommune	
Turer for mennesker med nedsatt funksjonsevne	Kartlegge om det er mulig å få til turer for mennesker med nedsatt funksjonsevne i alle grender	Rennebu kommune	
Avfallshåndtering og sanitær	Kartlegge om det er behov for avfallshåndtering og sanitær på de største utfartsområdene	Rennebu kommune	

6 Henvisning til vedlegg

Vedlegg 1: Finansieringsordninger

Støtteordning	Beskrivelse	Mer informasjon	Frist
Spillemidler	Fordeling av spilleoverskudd fra Norsk Tipping. Lag og organisasjoner kan søke om støtte.	Mer informasjon om spillemidlerordningen	15.okt
Miljødirektoratet	Lag og organisasjoner kan søke om tilskudd til friluftaktiviteter. Tiltak i nærmiljø og innsats for barn, unge og grupper som er lite aktive er høyt prioritert.	Miljødirektoratet - Søknadssenter (miljodirektoratet.no)	
SMIL	Spesielle miljøtiltak i landbruket. Det kan søkes om tilskudd for vegetasjonskontroll i gjengrodd landskap, tiltak for ivaretagelse av biologisk mangfold og kulturminneverdier (en sti kan være en gammel ferdselsåre og kulturminne).	Landbrukskontoret SMIL-tilskudd	1.juni
Trøndelag fylkeskommune	Målet for ordningen er å fremme friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen for øvrig, i hele Trøndelag. Gjennom god tilrettelegging skal friluftslivsområdene gjøres lett tilgjengelige og attraktive for allmenhetens friluftsliv.	Støtte til mindre tilretteleggingstiltak	
Gjensidigestiftelsen	For organisasjoner som er registrert i Frivillighetsregisteret	Gjensidigestiftelsen	1.mars og 1.sept
Statskogmillionen	Organisasjoner kan få 5000 eller 10 000 til aktiviteter som stimulerer til økt utøvelse av friluftsliv.	Statskogmillionen	April og august

***Hvis du møter på kyr når
du er ute på tur, så husk å følge***

KUVETTREGLENE

-
1. Hold avstand til dyra og gå utenom flokken
 2. Ikke gå mellom dyra. Kyr kan bli pågående og skape uønskede situasjoner
 3. Ikke gå bort til kalven. Kua kan gå til angrep for å beskytte den
 4. Hunder bør ikke tas med til beitende dyr. Husk båndtvang 1. april til 31. oktober
 5. Kyr er nysgjerrige. Bli kuflokken pågående, legg ned det du har i hendene og trekk deg unna. Du kan hente igjen utstyret etter at kyrne har gått
 6. Hvis du åpner ei grind, lukk den igjen også! Åpne grunder gjør at dyrene kommer inn på områder de ikke skal være, og som kan være farlig for dem og andre

Hvis du møter rein når du er ute på tur, så husk å følge **REINVETTREGLENE**

Foto: Maja Britt Renander

Kan du unngå å forstyrre rein som går rolig og beiter - gjør det

- Respekter båndtvangsbestemmelsene. Gjør deg kjent med lokale hundeforskrifter. Ferdes du i områder det beiter rein - hold hunden i bånd selv utenfor båndvangstiden for sikkerhetsskyld
- Unngå ferdsel i kalvingsområder under kalvinga i mai
 - hold lang avstand til rein
 - ser du rein: snu, skift retning og finn ett annet turmål
 - overhold båndtvangen!
- La rein som står på snøfonner/breer i sommervarmen være i fred - de står der for å unngå varmen og plagsomme insekter

AVTALE OM TILRETTELEGGING OG MERKING AV STIER

Avtalen er primært beregnet brukt mellom grunneiere og frivillige organisasjoner, friluftsråd og kommuner ved tilrettelegging og merking av turstier og friluftsbruk i utmark. Dersom stien berører innmark, avtales dette under «spesielle forhold».

Avtalen tar sikte på å legge til rette for et godt sti- og løypetilbud for ulike former for fysisk aktivitet året rundt. Tilretteleggingen skal skje på en måte som er tilpassa behovene til allmenheten. Tilretteleggingen skal føre til minst mulig ulempe for grunneieren sin næringsmessige utnyttning av eiendommen

Avtalepartene:

Grunneier _____

Gnr/bnr _____

Adresse _____

Postnr. og poststed _____

Tlf. _____ e-post _____

Tilrettelegger _____

v/leder _____

Adresse _____

Postnr. og poststed _____

Tlf. arb. _____ e-post _____

1. Avtaleområde/omfang

Avtalen gjelder følgende strekning(er): _____

2. Definisjon

Med turstier menes her traséer for ferdsel til fots som er ryddet for vegetasjon, men uten, eller med

liten, grad av opparbeidelse av grunnen. De er vanligvis merket, og bredden er minimum 0,5 meter.

Den eller de stier som omfattes av avtalen, er markert på vedlagt kart.

3. Rydding, merking og skilting

Tilretteleggeren gis rett til og har ansvar for rydding, merking og skilting av turstier slik det framgår av

vedlagte kart (jf pkt 2), samt vedlikehold av denne (jfr. pkt. 4). Dette skal skje på en slik måte at det

ikke medfører skade på skog og omfatter normalt:

- Rydding av vegetasjon i traseen. Stien kan ryddes i inntil 2 m bredde mellom trestammene alt etter forholdene på stedet. Felling av trær krever særskilt samtykke fra grunneieren.
- Mindre tiltak i grunnen (fjerning av stein og stubber, enkle tiltak for å lede vannsig), samt utlegging av bru/klopp eller kavlelegging.

- Merking som kan bestå av maling på trær, varde eller stake/påle som er satt ned i bakken.
- Skilting og oppsett av informasjonstavler som kan settes opp der det er behov for slike. Plassering av tavler skal godkjennes av grunneier og mulig fellesbruk vurderes.

Rydding, merking og skilting skal skje i samsvar med Merkehandboka utgitt av Den Norske Turistforening, Friluftsrådernes Landsforbund og Innovasjon Norge, 2013

Der stien krysser gjerder som er nødvendige for dyrehold, skal tilretteleggeren sørge for at det etableres selvlukkende grind, ferist eller gjerdeklyv. Tilrettelegger skal gå i dialog med beitelag(et) i området som tiltaket berører. Dette for å innhente synspunkt fra beitenæringa på tiltaket og for å få innspill på hvordan tiltaket kan utføres til det beste for begge parter.

4. Vedlikehold

Tilretteleggeren gis rett og har ansvar for å vedlikeholde merkingen, stien og de innretninger som er anlagt som ledd i denne. Tilretteleggelsen skal da følge samme regler som i pkt. 3. Tilrettelegger har ansvaret for rydding av søppel.

Tilrettelegger påtar seg ansvaret for et visst oppsyn med mer besøkte rasteplasser, særlig med hensyn til trefellinger, kvistbryting, bålbrenning, forsøpling o.l. som kan skade grunneiers interesser eller naturgrunnet. Eventuelt grovt skadeverk skal meddeles grunneier umiddelbart for videre oppfølging.

5. Skogsdrift og annen næringsutøvelse

Grunneierens næringsutøvelse begrenses ikke av avtalen. Før igangsetting av arbeid som vil vanskeliggjøre bruk av stien, skal grunneier varsle tilrettelegger, som om nødvendig sørger for informasjon til brukerne. Om nødvendig blir partene enige om midlertidig omlegging av stien. Det vises for øvrig til Skogbruksloven og eventuell skogsertifisering for eiendommen.

6. Omlegging av stien

I avtaleperioden kan både grunneieren og tilretteleggeren kreve omlegging av stien når det er nødvendig av hensyn til grunneier eller friluftsbuker. Slik omlegging krever enighet mellom partene, men samtykke skal ikke kunne nektes uten saklig grunn.

7. Erstatning

Det ytes ikke erstatning til grunneieren for de tiltak avtalen omfatter. Der merking og tilrettelegging medfører dokumentert økonomisk tap for grunneieren, kan det ytes erstatning etter særskilt overenskomst, som skal framgå av punkt 11.

8. Varighet

Denne avtalen gjelder i 10 år og fornyes automatisk for 10 år av gangen dersom ingen av partene har sagt den opp ett år før avtaletidens utløp.

9. Opphør

Ved opphør av avtalen plikter tilretteleggeren å fjerne anlegg, skilt og andre innretninger, med mindre annet er avtalt. Samtidig forplikter tilretteleggeren seg til å avlyse eventuell tinglysing.

10. Tvister

Eventuelle tvister om forståelsen av denne avtalen skal avgjøres ved voldgift i hht. reglene i Tvistemålslovens kap. 32.

11. Spesielle forhold

Sted: _____, den _____._____.

Grunneier

Tilrettelegger

Et eksemplar av denne avtalen skal leveres til Rennebu kommune, Myrveien 1, 7391 Rennebu, eller per e-post til postmottak@rennebu.kommune.no

Tinglysing

Dersom partene finner det formålstjenlig kan denne avtalen tinglyses som heftelse på eiendommen

gnr _____, bnr _____ på tilretteleggerens bekostning.

Sted: _____, den _____._____.

Grunneier

Tilrettelegger

Kontaktinformasjon grunneier (navn, adresse, tlf., e-post): _____

Kontaktinformasjon tilrettelegger (navn, adresse, tlf., e-post): _____

Avtalen er anbefalt av Den Norske Turistforening, Friluftsrådernes landsforbund, Friluftslivets fellesorganisasjon, Norges Fjellstyresamband, Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund, Nordskog og Norsk Bonde og Småbrukarlag. Tilrettelegging og merking skal utføres i henhold til anbefalingene i Merkehandboka. Lokale tilpasninger og justeringer er gjort etter diskusjoner i referansegruppa.

Vedlegg 4: Innspill under planarbeidet

Rennebu kommune							
Rute nr	Rutenavn	Beskrivelse	Tilrettelegging	Attraksjon	Status søppel, parkering, informasjon	Behov for tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
TIR-13	Buvatnet rundt	Fottur/sykling	Merket. Tilrettelagt for rullestol	Badeplass, rasteplass, Teqballbord, sandvolleyball bane, kanoutleie.	WC, gratis parkering		Rennebu kommune
FR-2	Pilgrimsleden	Fottur	Avtaler med 6 forskjellige grendalag på vegne av Rennebu kommune				
Trondheim Turistforening/DNT							
Rute nr	Rutenavn	Beskrivelse	Tilrettelegging	Attraksjon	Status søppel, parkering, informasjon	Behov for tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
FR-12	Heldalssætrin - Jøldalshytta		merket			Behov for klopper eller lignende	Trondheim turistforening

FR-13	Minildalen - Jøldalshytta		merket		Myr før Grønlifjellet. Event parkering Sørøyåsen	Behov for klopper eller lignende	Trondheim turistforening
FR-14	Jøldalshytta mot Gjevilvasshytta		merket				
FR-15	Jøldalshytta mot Trollhøtta		merket				
FR-16	Jøldalshytta mot Trollheimshytta		merket				
FR-17	Jøldalshytta mot Resdalen		merket				
TIR-38	Kleva - Jøldalshytta	Fottur/sykkeltur					
Grindal Grendalag							
Rute nr	Rutenavn	Beskrivelse	Tilrettelegging	Attraksjon	Status søppel, parkering, informasjon	Behov for tiltak	Vedlikeholdsansvarlig

TIR-1	Jorlia - Storhaugen	Fottur	merket		Kjør opp ny vei opp til foten til Storhaugen, derfra går en avstikker ned til Jorlia		Grindal grendalag
TIR-2	Jordkroken - Krokåtvatna	Fottur	merket		Parkering Jordkroken		Grindal grendalag
TIR-3	Tverdalssetrin - Gorsetsætra	Fottur	merket	Fine fiske-, bade- og rastemuligheter	Parkering varjvatnet		Grindal grendalag
TIR-4	Mærkessæterveien - Hamran	Fottur	merket	Nærtur	Parkering ca 300m oppover veien til Merkessetrin		Grindal grendalag
TIR-5	Reberg prestegård - Kjølstuggu ?	Fottur	merket				Grindal grendalag
TIR-39	Meåskloppa - Vorafjellet	Fottur-skiløype			Parkering på Meåskloppa	Er igjen litt merking pga bløtt om sommeren	Grindal grendalag
TIR-40	Reitan - Skamfjellet	Fottur	merket		Må parkere på Reitan. Bør avklares med Arild Stene		Grindal grendalag
FR-10	Nebyggveien (fra Engset)	Fottur	merket	Gammel ferdselsåre	Er ødelagt i starten ved Engset pga tømmerhogst	Kanskje strykes som merket tursti ? Er ikke ryddet etter hogst	Grindal grendalag
FR-11	Gamle Nerskogsveien - Meåsdalen	Fottur	merket	Nærtur			Grindal grendalag

SKI-1	Voraløypa	Langrenn	merket	Roggogjærsvor a som er åpen for alle	Parkering ved start fra Granabogen/Medås kloppa		Grindal grendalag
	Meåskloppa	Fottur	Tilpassa rullestol	Gapahuk tilpassa rullestol	Parkering v/Meåskloppa		Grindal grendalag
	Ondusfjellet		Ikke merket	Deler av et gammelt flyvrak	Parkering Åsetrin, Heldalen eller fra Klevan.		Grindal grendalag
Stamnan og Voll Grendalag							
Rute nr	Rutenavn	Beskrivelse	Tilrettelegging	Attraksjon	Status søppel, parkering, informasjon	Behov for tiltak	Vedlikeholdsans varlig
TIR-6	Hurundsjøen - Iltjønna - Ilfjellet					Kloppegging, mer merking	
TIR-7	Hurrundsjøen via Meslosætra - Ilbogen		Rullestolvennlig ?				
TIR-8	Lunningsplass v/ Osphaugen - Skruen	Fottur	merket	"Skruen opp"		ok	
TIR-9	Pilgrimsleia Stamnan - Voll om Hovengløkkja	Fottur	merket		P ved Frambanen eller lunningsplass v/Osphaugen		Pilgrimsforeninga

TIR-10	Frambanen - Hurundsjøen	Fottur		Kan raste ved Strupstuggu	Parkering v/Frambanen		
TIR-11	Skjervsætrin - Rørastuggu, Rørvatnet	Fottur		Rørastuggu er åpen hytte	Parkering v/Skjervsætrin		
FR-6	Rørastuggu/						
FR-8	Strypstuggu	Fottur					
FR-9							
SKI-2	Voll skiløype	Skiløype	v/kirken + ny over byggefeltet				
	Gapahuken, rundtur v/Strypstuggu				P/ Frambanen	Trenger å merkes og ryddes	Stamnan Grendalag
	Skjervgrenda - Strypstuggu				Parkering v/ Skjervseterveien	Må merkes	
	Videre fra Strypstuggu - Skrustien				Parkering v/Osphaugen eller Frambanen	Trenger å merkes og ryddes	Voll og Stamnan Grendalag
	Øvre Knappen	Nærtur/kveldstur		Runde	P v/Grønhaugen. Bomvei	Mangler noe merking	
	Kjølstuggu - Herremsætra				P v/ boligfelt på Voll	Trenger noe merking for å få runde	

	Skruen - Øvre Knappen					Ikke merket	
	Bystvae - Hovengløkkja		Vei		P v/ Frambanen eller Osphaugen	Trenger nytt skilt på Osphaugen	
	Hurrundsjøen - Ilfjellet				P v / Hurrundsjøen, bomvei		
	Hurrundsjøen - Hestdalsfjellet						
	Hurrundsjøen mot Skruen						
	Frambanen - Hovengløkkja						
	Hurrundsjøen		Rullestolvennlig	Hurrundsjøen	P v / Hurrundsjøen, bomvei	Benk til rullestol	
Gisnås og Havdal Grendalag							
Rute nr	Rutenavn	Beskrivelse	Tilrettelegging	Attraksjon	Status søppel, parkering, informasjon	Behov for tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
TIR-24	Gisnadalen - Svartbekkdalen	Fottur	merket		Parkering fortsatt Nylendsetra?	Mulig vedlikeholdsbehov, er stien	

						fortsatt inntakt?	
TIR-25	Heverfallet - Ramshøpiken	Fottur	merket		Bompenger, Parkering Heverfallsetra		Barnas Naturverden
TIR-26	Rennebuskogen - Nonhaugen	Fottur	Ikke så godt merket	Utsikt			
TIR-27	Rennebuskogen - Hammersætra	Fottur	Gammel vei, kan få til rundtur	Gamle hustufter med infoskilt			
	Rennebuskogen - Hildratjønna	Fottur	Skilta	Trollskogen, åpen bu ved Hildratjønna	Parkering på lunningsplassen ved Hafdalslökkja		
TIR-28	Hammersætra - Damtjønna	Fottur					Hammersætra-Hildratjønna har ikke Barnas Naturverden ansvar for lenger
	Heverfallsetra-Damtjønna					Ønsker kvileplass ved Langtjønna eller Bergtjønna	Barnas Naturverden
	Damtjønna - Melsætra			Kommunalt midtpunkt i nærheten av stien	Parkering Melsætra	Ønsker å markere det kommunale midtpunktet med event monument	Barnas Naturverden

	Hæverfallsetra - Brattsetsetra						
SYKL -1	Hæverliin - Hæverfallsetra	Sykkelsti					
FR-20	Trollfoten			Hytte			Trollfotens venner v/lvar Langklopp
FR-4	Fugletårn ved Slettestjønnna		Merket	Fugletårnet, infotavler	Parkering ved Gisnadalsveien		Statsforvalteren/S NO
	Olsmedalen - Håggåsetra						
	Dalsvegen	Fottur	merket	Gammel ferdaveg til Olsmedalen. Infotavler med historiske innslag.	Bompenger, Parkering Kloppløkkjvegen		Stølen/Olsmedalen veilag
	Blåstien, går mellom Gammelsetra og Nylendsetra	Fottur	Merket	Gammel budeievei mellom setrene.	Avklare parkering	Dårlig vedlikeholdt, og karta er tert opp.	Gisnadalen stifinnerlag fram til 2013. Ingen har tatt over ansvaret.
	Ballestadrunden	Ski					Privat person

	Gapahuken - Damtjønna	Ski					Privat person
	Lillerunde	Ski		Trimpost			Privat person
	Skiløyper til Gisnadalen løypeforenig	Ski				Skilting?	Gisnadalen Løypeforening
Innset og Ulsberg Grendalag							
Rute nr	Rutenavn	Beskrivelse	Tilrettelegging	Attraksjon	Status søppel, parkering, informasjon	Behov for tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
TIR-17	Innset kirke - Gråhøa - Øyasæterdalen	Fottur		Pilgrimsled, utsikt	Parkering ved Innset kirke		
TIR-18	Innset kirke - Damtjønna	Skiløype		En del av løypenettet for ski	Parkering ved Innset kirke		
TIR-19	Gammelveien Innset - Nåverdalen	Fottur / Sykkel	Er mulig med rullestol	Gamle gruver	Parkering ved Innset kirke	Mangler rasteplass til rullestol	Innset og Ulsberg grendalag

TIR-20	Storhøa - Gruvhøgda	Fottur		Ligger i Nasjonalpark. Gruvhøgda ligger i midtre-Gauldal			
TIR-21	Tysksætra - Innerdalen	Fottur / sykkel		Delvis skilta	P ved Tysksetra eller Bustaden		
TIR-22	Seierdalen - Eriksæter	Fottur / sykkel		Gamle setre "messetra"	Bedre parkering fra Eriksæter		
TIR-23	Innset - jernbanebrua Orkla	Fottur		Målet er gamle jernbanebrua	Parkering ved Grendabua		
FR-5	Kleven	Fottur	Ikke tilrettelagt ennå		Parkering ved Kleva	Rydding, skilting	Privat person
FR-8	Klevveien - Garlia	Sykkel		Gammel vei		Rydding	
FR-9	Eriksætra - Sagfossbrua	Sykkel		Utsikt			
	Skiløyper				Se Skisporet.no		Innset Idrettslag
Nerskogen Grendalag							

Rute nr	Rutenavn	Beskrivelse	Tilrettelegging	Attraksjon	Status søppel, parkering, informasjon	Behov for tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
TIR-31	Stamnessætrin - Stavåvasst	Fottur	Merking og skilting	Stenmannen	Parkering krysset fv 516 - Leverdalsvegen. Bompenger.		
TIR-32	Granasjøen rundt	Fottur/sykkeltur	Merket		Granasjøen, Leverdalen	Event skilt	
TIR-33	Torsgardsetra - Leverkinna	Fottur		Stor benk, god utsikt over Nerskogen	Parkering, samråd med grunneier. Bompenger.	Skilting og merking	
TIR-34	Dugurdsknappen Leverdalen - Knapptjønna	Fottur	Merking og skilting	Dyregrav ved stien, Hytta ved Trollfoten, Gapahuk, Kort fra Parkering	Parkering i grustaket i Leverdalen. Bompenger	Skulle vært forlenget opp mot Trollfoten. Mangler et skilt ved Knappstuggu. Rydde sti med motorsag. (Høre med grunneier) Veien til P skulle vært gruset.	
TIR-36	Minnillstien	Fottur	Merket	Tjurrumile, jettegryter, dyregrav og fossefall. Bålplass			

TIR-37	Heldalsvegen - Pikfjellet	Fottur			Parkering Herdalssetrin		
	Bålplass ved Minilla	Fottur	Grusvei, og sti siste biten.	Bålplass og benk. Fin utsikt.	Parkering ved Sørøyåsen		Hytteforening
Norskogen Grendalag							
Rute nr	Rutenavn	Beskrivelse	Tilrettelegging	Attraksjon	Status søppel, parkering, informasjon	Behov for tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
TIR-14	Buan - Ilfjellet	Skiløype	Ingen løype				
	Berkåk-Gravakslan-Slette-Gruva	Sykkel					veilag/skogsvei
Berkåk							

Rute nr	Rutenavn	Beskrivelse	Tilrettelegging	Attraksjon	Status søppel, parkering, informasjon	Behov for tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
TIR-12	Mjuklia - Risknappen - Bredalen						
TIR-15	Halland - Undal verk - Berkåk						
TIR-16	Berkåk - Holtveien - Døvatnet						
FR-21	Rødåsen relax	Fottur		Dagsturhytte		Bløtt	Frivilligsentralen
	Gamle Kongevei	Tilførselsvei til Buvatnet					
	Burena og Litjrunden	Skiløype					Rennebu Idrettslag
	Litjdalen	Skiløype					Rennebu Idrettslag

TIR-29	Skjeppehaugbrua - Grøtan	Fottur					Pilgrimsleden/ Ingrid Meslo
TIR-30	Hol - Sørlifjellet	Fottur		Turbok ved brua over Tynna,resten av stien er usikker			???
FR-3	Holtveien						
	Slipran						

Vedlegg 5: [Merkehåndboka](#)

Vedlegg 6: [Bærekraftsplakat for friluftslivet](#)

Vedlegg 7: [Plankart](#)